

Förberedande yttrande från Regionkommittén om "Framgångsfaktorer för att förutse omstruktureringar i städer och regioner och ge stöd i samband med dem"

(2007/C 305/07)

REGIONKOMMITTÉNS REKOMMENDATIONER

- Det är viktigt att man erkänner att omstruktureringar i städer och regioner är en företeelse som alltid finns närvarande i vår samhällsekonomi. Omstruktureringarna måste betraktas som en möjlighet att lösa aktuella och framtida ekonomiska problem.
- Vi rekommenderar också att man ständigt övervakar dessa processer i hela EU, och att det bör utföras av organ som är oberoende av de berörda aktörerna. EU och medlemsstaterna bör genom stimulera partnerskap på lokal och regional nivå, mellan offentliga myndigheter, ekonomiska aktörer och arbetsmarknadsparter, främja samarbetet för lokal utveckling i en globaliserad värld framför allt i randområdena, där det finns en risk för att kulturarvet går förlorat.
- Den lokala och regionala omstruktureringen måste garantera uppfyllandet av mål som ligger i linje med EU:s politik, samtidigt som höga sysselsättningsnivåer upprätthålls för att säkra en rimlig levnadsstandard. Den omstrukturering som pågår bör samtidigt vara det första steget i en modernisering i riktning mot en framtidsinriktad ekonomi grundad på kunskap och innovationsförmåga. Detta mål kan dock inte uppnås om man inte ökar investeringarna i mänskligt kapital.
- Ett integrerat angreppssätt vid omstruktureringen av landsbygdsområden garanterar (bör garantera) en miniminivå för tillgången till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse för att dessa ska kunna dra till sig företag och kvalificerad personal och för att utflyttningen ska kunna begränsas. Det är också ett angeläget mål att medel från ERUF, ESF och EJFLU används till förnyande insatser och inte som stöd för insatser som får konserverande effekter. Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter är ett viktigt instrument i arbetet med att komma till rätta med de omedelbara problem som kan uppstå till följd av omstruktureringar.

Föredragande: Witold KROCHMAL (PL-UEN-AE), borgmästare i Wołów

Politiska rekommendationer

REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Socioekonomisk och politisk bakgrund till yttrandet

1. Den 16 oktober 2006 bad Europeiska kommissionen Regionkommittén att utarbeta ett förberedande yttrande om effektiva omstruktureringsstrategier för Europas städer och regioner. Kommissionen menar att kommitténs yttrande kommer att utgöra ett viktigt bidrag vid utformningen av kommissionens inställning till den omstruktureringsprocess som är nödvändig för den europeiska ekonomin.

2. I nuläget genomgår Europeiska unionen i själva verket en period av djupgående ekonomisk omvandling, som inbegriper en omstrukturering av hela ekonomin i städerna och regionerna. Som ett resultat av detta står lokala och regionala myndigheter inför nya utmaningar som de måste finna en lösning på för att kunna bibehålla en socioekonomisk och ekologisk balans.

3. Omstruktureringarna måste betraktas som en möjlighet att lösa aktuella och framtida ekonomiska problem och lindra och undanröja de negativa följderna av dessa. Den regionala nivån står i nära kontakt med gräsrotsnivån och har förmåga att reagera på ett adekvat, snabbt och flexibelt sätt. Den lokala och regionala nivån kan därför utgöra den mest effektiva nivån för att genomföra omstruktureringsåtgärder, särskilt när dessa processer inte är en följd av strukturproblem.

4. Den lokala och regionala omstruktureringen måste garantera uppfyllandet av mål som ligger i linje med EU:s politik, dvs. konkurrenskraft och innovationsförmåga, samtidigt som höga sysselsättningsnivåer upprätthålls för att säkra en rimlig levnadsstandard för EU-medborgare.

5. Dessa utmaningar rör i första hand städer och regioner, dvs. lokala myndigheter, som har betydande möjligheter att omsätta strategiska riktlinjer i konkret handling och se till att lokala samhällsorganisationer och företag vidtar sådana konkreta åtgärder.

6. Syftet med detta yttrande är att bidra med ett antal kompletterande inslag i debatten om den pågående lokala och regionala omstruktureringen, som har blivit en fortlöpande och ofrånkomlig process och en ständig följeslagare i våra sociala och ekonomiska liv.

7. De främsta orsakerna till att det sker en omstrukturering som lokala, regionala och nationella myndigheter måste hantera och helst förutse och föregripa är

- globaliseringens utbredning,
- säkerhet och terrorismbekämpning,
- energi och klimatförändringar,

— öppnandet av världsekonomierna för den internationella handeln,

— utvecklingen av EU:s inre marknad,

— införandet av ny innovativ teknik,

— de skärpta miljönormerna,

— tillväxten i tjänster av allmänt intresse,

— förändringarna i konsumenternas efterfrågan.

8. Omstruktureringen kan ske på olika nivåer och på olika områden:

— Mellan branscher.

— Inom branscher.

— Inom ett företag.

9. Oberoende av vilken ansats som tillämpas i en viss bransch eller sektor äger omstruktureringsprocessen i första hand rum på lokal och regional nivå. Detta beror på att det är det lokala och regionala samhället som påverkas mest av dessa processer.

10. Tempot på de ekonomiska och sociala förändringar som tvingar fram omstruktureringen gör att dessa processer mycket ofta innebär att företagen plötsligt tvingas anpassa sig till den globaliserade ekonomins och den föränderliga konsumentmarknadens krav.

11. En effekt av denna allt mer globaliserade ekonomi är att konjunkturbetonade kriser eller konkurrensproblem inom företagen och olika branscher får ökad betydelse. Dessa kriser är svåra att förutsäga och kan undan för undan allvarligt undergräva näringslivet i en region.

12. Av samma skäl blir det allt vanligare med omlokaliseringar i form av abrupta flyttningar av näringsverksamhet från en region till en annan. Dessa oväntade flyttningsbeslut bygger på strategiska och ekonomiska kriterier samt på faktorkostnader, men de kan också uppmuntras av regionala incitament och åtgärder för att dra till sig investeringar.

13. Detta slags omstrukturering ger otillfredsställande resultat, trots att det finns solida rättsliga instrument och professionell personal i många länder. Sådana processer kan inte förhindra långtgående negativa sociala och regionala förändringar. Dessa åtgärder skapar ofta allvarliga sociala och regionala problem. De fördelar som en omlokalisering innebär för företagen är ofta förbundna med allvarliga konsekvenser för de drabbade regionerna.

14. Utmaningen ligger inte i att bromsa den oundvikliga strukturomvandlingen utan att bejaka den men i sådana former att regioner, kommuner och individer så långt möjligt hålls skadelösa och rentav ser möjligheterna på sikt.

15. Genomgripande omstruktureringar har i särskilt stor utsträckning drabbat de länder som anslöt sig till EU år 2004 och 2007. Detta beror till stor del på att den ekonomiska utvecklingsnivån i EU:s 27 medlemsstater skiljer sig åt och på att alla inte har kommit lika långt när det gäller ny teknik och innovation. I många fall har de förväntade ekonomiska effekterna uppnåtts, men till priset av negativa sociala konsekvenser som i första hand orsakats av en kort övergångsperiod.

16. Om vi antar att omstruktureringen är en kontinuerlig process måste vi analysera olika fall av omstrukturering i EU-15 och genom en föregripande metod i ett tidigare skede försöka upptäcka möjliga svårigheter, något som delvis kan undanröja eller åtminstone mildra omstruktureringens negativa effekter.

17. För att en viss omstruktureringsprocess ska kunna bli framgångsrik, och särskilt för att problem ska kunna föregripas, måste den i hög grad utgå från en dialog mellan företag, den tredje sektorn, anställda och deras organisationer (exempelvis fackförbund), lokala och regionala myndigheter, högre utbildningsanstalter och forskningsinstitut samt olika regeringsorgan, t.ex. regionala utvecklingsorgan. Mycket ofta beror omstruktureringsprocessens effekter och framgångar på kvaliteten i denna dialog.

18. De lokala och regionala myndigheterna spelar en särskild roll i denna process. Vi kan skilja mellan tre slags åtgärder om en omstrukturering står för dörren:

- Förstärkning och vid behov diversifiering av den lokala ekonomiska och sociala basen och infrastrukturen.
- Åtgärder för att bibehålla större arbetsgivare och för att stärka de små och medelstora företagens roll som sysselsättningsmotor.
- Förstärkning av regionens, stadens eller kommunens attraktionskraft.

Både dessa åtgärder och omstruktureringsprocessen själv kräver adekvata informationssatsningar och en speciell strategi i syfte att samla in information och sprida denna till alla deltagare i processen.

19. Informationspolitiken bör särskilt beakta de små och medelstora företag som på grund av sin specifika situation har större svårigheter att få tillgång till sådana informationsresurser som gör det möjligt att föregripa marknadsförändringar.

20. De små och medelstora företagen bör ges särskilt skydd både under omstruktureringsprocessen och i samband med de förändringar som kan förutses. Det är i dessa skeden som det finns störst behov av att ingripa för att stärka och utveckla företagens kompetens och kapacitet när det gäller ledning, organisation och strategi i en strävan efter fortsatt tillväxt. Man måste också gå bort från den traditionella familjecentrerade företagsmodellen och införa en styrnings- och ledningsmodell som är anpassad till konkurrensen på global nivå. Enligt de exempel

som undersökts har entreprenadstrategin visat sig vara den effektivaste metoden, men endast i de fall då det varit möjligt att överskrida de normala marknadsrelationerna och upprätta ett partnerskapsbaserat samarbete mellan företag eller firmor inom ett nätverk, särskilt på regional nivå.

Slutsatser

21. Analysen av omstruktureringsprocesserna visar att det inte finns någon universallösning och att angreppsmetoden i hög grad beror på dels vilken typ av lokal myndighet det rör sig om (region, stad, distrikt), dels ekonomisk sektor, det berörda områdets karakteristika när det gäller geografiskt läge (perifera områden) och markanvändning (jordbruk, lätt industri, tung industri) samt den ekonomiska utvecklingsnivån i det land där omstruktureringsområdet ligger.

22. Den omstrukturering som pågår bör samtidigt vara det första steget i en modernisering i riktning mot en framtidsinriktad ekonomi grundad på kunskap och innovationsförmåga. Detta mål kan dock inte uppnås om man inte ökar investeringarna i mänskligt kapital i form av bättre utbildning och bättre färdigheter. Detta kräver verksamma och produktiva investeringar på den lokala eller regionala arbetsmarknaden, så att man på förhand kan anta de utmaningar som en kraftig ekonomisk och social omstrukturering skapar.

23. Bredare och större investeringar i mänskligt kapital och en anpassning av utbildningarna till de nya krav på yrkeskvalifikationer som en omstrukturering medför skapar ytterligare kostnader. Genom lämpliga instrument bör man se till att såväl företag och offentliga myndigheter som fysiska personer delar dessa kostnader. Särskilt stöd bör ges åt komplexa utbildningsstrategier, som ger de kvalifikationer som krävs i en ekonomi som grundar sig på kunskap och innovationsförmåga. För att en omstrukturering ska lyckas krävs det ett utbyte av erfarenheter, ja rent av ett partnerskapsamarbete mellan städer och regioner på utbildningsområdet.

24. Som exemplen visar är investeringar i mänskligt kapital mycket viktiga i samband med en omstrukturering och revitalisering av stads- och landsbygdsområden. Detta är en grundläggande uppgift för de institutioner som är involverade i omstruktureringen på lokal nivå. Frågor såsom arbetstagarnas och företagens rörlighet samt balansen mellan utbud och efterfrågan på den lokala arbetsmarknaden är av avgörande betydelse för en lyckad omstrukturering. Man bör främja rörligheten hos de personer som söker arbete eller riskerar att bli arbetslösa, framför allt hos dem med låga kvalifikationer, genom att erbjuda dem individuell hjälp när de söker arbete, yrkespraktik eller utbildningar som anordnas för att de personer som söker arbete eller som riskerar att bli arbetslösa ska kunna anpassa sina färdigheter till den lokala arbetsmarknadens krav. Detta gäller i hög grad ungdomarna, som har svårare att komma in på arbetsmarknaden.

25. Åtgärder för att underlätta övergången från utbildning till arbete i områden som genomgår en omstrukturering ligger i linje med principerna för gemenskapens åtgärdsprogram för ungdomar, som omfattar yrkesrådgivning, hjälp till vidareutbildning och erbjudande av rätt utbildning.

26. Sådana åtgärder bör leda till att man motverkar en felaktig utveckling i stads- och landsbygdsområden, till exempel genom avfolkning. Avfolkningen utgör ett hot eftersom den kan medföra att landsbygdssamhällen förlorar sin förmåga att fungera som kommuner, vilket också kan innebära att kulturella värden, traditioner och lokal särart går förlorade, men den utgör också en fara för den hydrogeologiska balansen. Det bästa och mest effektiva sättet att hejda denna process är att använda sig av ERUF (Europeiska regionala utvecklingsfonden), ESF (Europeiska socialfonden) och EJFLU (Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling). Ett integrerat angreppssätt vid omstruktureringen av landsbygdsområden garanterar (bör garantera) en miniminivå för tillgången till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse för att dessa ska kunna dra till sig företag och kvalificerad personal och för att utflyttningen ska kunna begränsas. Det är också ett angeläget mål att medel från ERUF, ESF och EJFLU används till förnyande insatser och inte som stöd för insatser som får konserverande effekter.

27. Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter är ett viktigt instrument i arbetet med att komma till rätta med de omedelbara problem som kan uppstå till följd av omstruktureringar. Fonden erbjuder kortsiktigt stöd till regioner som drabbas av omlokalisering av ekonomisk verksamhet till följd av globaliseringen. Regionkommittén har ställt sig positiv till inrättandet av denna fond och har rekommenderat att dess anslag utökas till 1 miljard euro per år. Regionkommittén förväntar sig att den första årsrapporten om de resultat som uppnåtts 2007 genom Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (rapporten offentliggörs 2008) ska ge en grundlig analys av huruvida interventionskriterierna i artikel 2 i förordning (EG) 1927/2006 möjliggör ett korrekt genomförande av fonden, och erbjuder sig att delta i eventuella framtida diskussioner om en möjlig översyn av dessa kriterier.

28. Många områden blir till följd av omstruktureringen alltmer beroende av turismen. Ett integrerat angreppssätt för användningen av naturresurser och kulturskatter leder till en kvalitetsinriktning och har som främsta mål att tillfredsställa konsumenterna. För att dessa processer ska lyckas måste man utveckla kommunikationerna genom att ansluta det område där omstrukturering sker till de huvudsakliga nationella och europeiska näten och använda ny teknik, bl.a. bredband, för kontakt och kommunikation i bred bemärkelse, samt satsa på lämpliga utbildnings- och fortbildningsåtgärder.

29. Kulturella rikedomar och naturresurser bör utgöra centrala instrument i dessa processer. Ibland är de viktiga till-

gångar i omstruktureringsprocessen, särskilt i glesbefolkade perifera områden. Tack vare dem kan turismen få ett kraftigt uppsving och förvandlas till hävstång för lokal utveckling.

30. Omkring 60 % av EU:s befolkning lever i stadsområden med mer än 50 000 invånare. Det är i städerna och i stadsområdena som de flesta arbetstillfällen, företag, högsolor och andra samhällsekonomiska institutioner finns. I dessa områden finns det många möjligheter men också hot. Med omstruktureringen i de europeiska städerna vill man utöver de rent ekonomiska åtgärderna också åstadkomma en revitalisering av stadsområdena i bred bemärkelse.

31. Som exemplen visar kan endast en komplex lösning av de ekonomiska och sociala problemen samt den fysiska planeringens problem ge de effekter som invånarna och myndigheterna i städerna förväntar sig och som EU kan godta. Även om det i stadsområdena är lättare att hitta partner för omstruktureringar måste man för att dessa ska lyckas hålla fast vid partnerskap mellan den offentliga, den privata och den tredje sektorn och använda sig av olika finansieringskällor.

32. Städer som har en dominerande ställning i regionerna, t.ex. på grund av sin storlek eller av historiska skäl, har vid omstruktureringar satsat på förnyelsestrategier som en drivkraft för regionen. Tack vare sin ställning kan de i dag bidra till omstruktureringar i hela regionen, både genom direkta partnerskap och genom de institutioner som befinner sig i staden i fråga.

33. Tack vare de åtgärder som vidtagits för att öka konkurrensförmågan och främja företagande, innovation och utveckling av tjänster har man kunnat hålla kvar och locka till sig högkvalificerad arbetskraft. Detta har i stor utsträckning ökat kvaliteten på och utbudet av tjänster för invånarna. På samma sätt har man genom planering, projektering och underhåll av områden i städerna kunnat minska brottsligheten, vilket gjort att gator, parker och lekplatser blivit mer attraktiva. En kvalitativ stadsmiljö är nödvändig för att en omstrukturering ska kunna generera attraktiva arbetstillfällen, levnadsförhållanden och investeringar.

34. I praktiken har det visat sig att de städer som i sin verksamhet anammat klusterprincipen i hög grad kunnat öka sin konkurrenskraft. Förbindelserna mellan stadsområden och landsbygdsområden bör hållas på motsvarande nivå, och för detta ändamål bör man skapa utvecklingsbetingelser som innebär lika möjligheter och minskar skillnaderna mellan stad och landsbygd.

35. En diversifierad angreppsmetod för omstruktureringsprocesser på regional nivå bör övervakas av nätverk med regioner som har likartade omstruktureringsprocesser (nätverk av perifera regioner, nätverk av gruvregioner).

36. Det är också viktigt att aktörerna, dvs. de olika parterna i omstruktureringen, får bättre tillgång till finansiering. Utöver bidrag och medel ur EU:s fonder bör sådana medel som bankgarantier, ömsesidiga garantier, lån och mikrokrediter också finnas tillgängliga. Här har Europeiska investeringsbanken och Europeiska investeringsfonden en viktig roll att fylla.

37. Det finns inte någon modell som ensam garanterar framgång. Trots den stora variationen mellan omstruktureringarna kan man peka på vissa drag som karakteristiska för framgångsrika processer.

- En kontinuerlig övervakning av de ekonomiska processerna för att man ska kunna föregripa omstruktureringar på ett tidigare stadium.
- Man får inte begränsa sig till att försöka förutse och prognostisera utan man måste bygga upp sannolika scenarier som en förberedelse för genomförandet av dem.
- En organiserad social och civil dialog, bland annat med överföring av information mellan de parter som deltar i omstruktureringen.
- Strukturer som knyter samman de akademiska institutionerna, forskningsinstitutionerna, industrin och den offentliga förvaltningen på alla nivåer.
- Utbildning av hög kvalitet som är tillgänglig för så många som möjligt.
- En regelbunden offentlig bedömning av kvaliteten, effektiviteten och effekterna av genomförda åtgärder.
- Diversifierade finansieringskällor för omstruktureringarna som bör stå öppna för alla deltagare, vilket leder till effektivare åtgärder.
- Regionen eller staden måste kunna föra en lokal eller regional politik för att värna om aktörernas förmåga att producera varor och tjänster och sprida dem.
- Det lokala samhället måste vara medvetet om behovet av ständiga förändringar, som kommer till uttryck i den lokala eller regionala identiteten. Detta garanterar ett integrerat sätt att ta itu med en balanserad utveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv. Detta är ytterligare en faktor som lockar nya investeringar.
- En starkt proaktiv hållning inom de lokala och regionala myndigheterna som bygger på god ledningsförmåga och konkurrensfrämjande och finansiella instrument.
- Ett eget övergripande projekt som är utformat efter de lokala förhållandena med olika inslag från fall till fall: ekonomisk utveckling, utbildning, social integration, kultur, stadsutveckling osv.

Regionkommitténs rekommendationer

38. Det är viktigt att kommissionen erkänner att omstruktureringar i städer och regioner är en företeelse som alltid finns närvarande i vår samhällsekonomi.

39. Kommittén uppmanar de lokala och regionala myndigheterna att på sina områden vidta verkligt föregripande åtgärder med övervakning och stöd till den befintliga ekonomin och att inkludera åtgärder på detta område i lokala och regionala strategier, som bygger på brett upplagda, gemensamma projekt i regionen och städerna.

40. Vi rekommenderar också att man ständigt övervakar dessa processer i hela EU, en övervakning som geografiskt och till sitt innehåll skulle omfatta företag, arbetsmarknadsparter och lokala och regionala myndigheter och som bör utföras av organ som är oberoende av de berörda aktörerna. När man utformar ett sådant system bör man ta hänsyn till de analyser som gjorts av de socioekonomiska förändringarna på nationell, regional och lokal nivå, inklusive landsbygden, perifera områden och bergsområden, och forska kring ekonomiska utvecklingstendenser på arbetsmarknaden.

41. Kommittén rekommenderar att man publicerar god praxis för omstruktureringar för att de ska kunna användas i andra regioner och städer i EU. Sådana publikationer bör ordnas efter typ av område, dvs. områden med liknande omstruktureringar (jordbruksregioner, randområden, regioner med tung industri – gruvindustri – och lätt industri – textilindustri och stadsområden).

42. EU och medlemsstaterna bör genom att använda finansiella instrument stimulera partnerskap på lokal och regional nivå, mellan offentliga myndigheter, ekonomiska aktörer och arbetsmarknadsparter, och på så sätt främja samarbete för lokal utveckling i en globaliserad värld. Detta kommer att göra det betydligt lättare att föregripa omstruktureringar.

43. ReK uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att särskilt uppmärksamma flexibiliteten i EU:s finansieringssystem, särskilt ESF, för att se till att det finns tillgängliga medel för att snabbt kunna reagera på situationer som uppstår plötsligt och utan förvarning. I sådana fall finns ett omedelbart behov av finansiering av företagsinkubatorer, rekryteringsverksamhet, hjälp och stöd för att starta nya företag och målinriktad utbildning. Utsikterna att hitta en ny anställning för dem som förlorat sitt arbete på grund av omstruktureringar är som störst de tre första månaderna för att sedan avta kraftigt. I tillämpningsreglerna för de olika EU-instrumenten bör man beakta detta krav på snabba insatser. Åtgärderna för att snabbt avhjälpa problemen i samband med omstruktureringar bör också omfatta hjälp för att täcka de berördas omedelbara sociala behov (bostad, sjukvård, rådgivning etc.). Människor som drabbas av omstruktureringar behöver socialt stöd så att de kan börja på nytt och anpassa sig till strukturomvandlingen.

44. Kommittén rekommenderar att man utnyttjar de gränsöverskridande regionernas och städernas läge vid omstruktureringarna och anser att man bör undanröja alla processrelaterade hinder som står i vägen för arbetstagarnas och kapitalets rörlighet och försvårar en omstrukturering.

45. Kommittén rekommenderar kommissionen ett integrerat angreppssätt inom ramen för de möjligheter som erbjuds genom EU:s strukturfonder för medfinansieringen av omstruktureringarna genom EU:s fonder. Detta gör det möjligt att också lösa ekonomiska problem, liksom även sociala problem och samhällsproblem samtidigt som EU:s politik genomförs.

46. Kommittén uppmanar medlemsstaterna att undanröja de rättsliga och andra hinder som gör det svårt att skapa offentlig-privata partnerskap, som kan fungera som ett aktivt och effektivt stöd för omstruktureringarna.

47. Kommittén rekommenderar kommissionen och de andra institutioner som deltar i finansieringen av omstruktureringarna att öka övervakningen över effekten av de utnyttjade medlen, framför allt vid de s.k. mjuka projekt som finansieras genom Europeiska socialfonden.

48. Kommittén uppmanar EU att i sin nuvarande politik och när ny politik utformas ta hänsyn till omstruktureringsrelaterade aspekter, från prognosfasen till slutfasen.

49. Kommittén uppmanar medlemsstaterna att använda sig av finansiella instrument som är förenliga med EU-lagstiftningen

(skatteinstrument) gentemot aktörerna i omstruktureringarna, framför allt i randområdena, där det finns en risk för att kulturarvet eller den lokala eller den regionala identiteten går förlorade och där omstruktureringen gäller de små och medelstora företagen, för vilka detta är en tung process.

50. Regionkommittén förväntar sig att bli rådfrågad av kommissionen när gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, som löper ut i oktober 2009, kommer att behöva ses över 2007/2008.

51. Kommittén rekommenderar framför allt medlemsstaterna och alla de aktörer som deltar i omstruktureringen att värna traditionerna och den lokala kulturen. Dessa kan också vara en tillgång i pågående eller framtida omstruktureringar.

52. Kommittén rekommenderar att man utnyttjar kommissionens nya initiativ "Regioner för ekonomisk förändring" och de nätverk av städer och regioner som håller på att skapas inom ramen för detta initiativ och medfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden för att föregripa omstruktureringar och sprida god praxis kring hur regioner och städer kan anpassa sig till förändringar till följd av globaliseringen.

53. Kommittén rekommenderar att kommissionen särskilt bevakar utnyttjandet av regionala incitament i samband med utlokaliseringsprocesser.

Bryssel den 11 oktober 2007.

Regionkommitténs

Ordförande

Michel DELEBARRE

BILAGA I

En kort sammanfattning av de exempel på omstruktureringar i städer och regioner som skickats in

Det som såg ut som en övergående anpassningskris på 1970- och 1980-talen har blivit till ett återkommande inslag i samhällsekonomin i det moderna Europa. Det har lett till att företagen och deras omgivning ständigt måste anpassa sig till nya marknadskrav, dvs. en ständig omstrukturering. För att kunna utarbeta yttrandet om kommissionens förslag om omstruktureringar i städer och regioner i Europa har vi analyserat den information som skickats in om hur omstruktureringarna gått till och annan information som finns att tillgå i många dokument. Förslagen och rekommendationerna framförs i yttrandet.

Skottland – Storbritannien – ett exempel på stark konkurrens på världsmarknaden

Mellan 2002 och 2006 minskade antalet anställda inom industrin från 276 000 till 227 000. Exportproduktionen minskade med 36 %. De flesta företagen har flyttat sin produktion till EU:s nya länder, Indien eller Kina. Syftet med den ekonomiska planen för Skottlands utveckling FEDS (*Framework for Economic Development in Scotland*) är att garantera produktivitet och konkurrenskraft på världsmarknaden. De skotska myndigheterna har skapat programmet PACE (*Partnership Action for Continued Employment*) – ett initiativ, som gjort det möjligt för alla aktörer inom den offentliga och privata sektorn att aktivt undvika massuppsägningar. Omstruktureringen har inneburit ett stort slag mot den skotska arbetsmarknaden, framför allt inom industrin. Den ökade sysselsättningen inom tjänstesektorn och i företagsnära verksamheter har dock lett till att Skottland kan notera en av de högsta sysselsättningssiffrorna i EU, och arbetslösheten är den lägsta på 30 år. Den skotska ekonomin drar dessutom nytta av globaliseringen. De skotska bankerna har expanderat utomlands, vilket stärkt deras ställning gentemot konkurrenterna.

Baskien – Spanien – omstruktureringen av regionen och dess städer

På 1980-talet började en nedgång i den baskiska industrin, som vilade på tre sektorer (varvsindustrin, stålindustrin och den tunga industrin). Den baskiska regeringen, arbetsgivarna och fackföreningarna beslutade om en omstrukturering och modernisering av industrisektorerna. Man skapade nio kluster, som stod för 45 % av Baskiens BNP. Dessa är i dag ekonomins drivkraft. 20 år senare ligger Baskiens BNP på tredje plats i Europa, efter regioner i sådana länder som Luxemburg och Irland. Arbetslösheten, som 1990 uppgick till 25 %, ligger nu på 4,5 %. Det görs stora kapitalinvesteringar inom innovation. 66 % utgörs av privata medel (genomsnittet i Spanien är 48 % och i Europa 54 %). Omstruktureringen har gått hand i hand med att man blåst nytt liv i städerna i regionen, bland annat huvudstaden Bilbao. Kulturen och den lokala identiteten har spelat en viktig roll vid genomförandet av denna process och bidragit till större samhällelig acceptans för själva processen.

Kreta – Grekland – från jordbruk till turism

Omstruktureringen på Kreta finansieras med medel från den nationella regeringen och europeiska medel och bygger på samarbete mellan företag och forskningscentrum (Kretas universitet och forskningscentrumet i Heraklion) och har som mål att människor ska gå över från jordbrukssektorn till tjänstesektorn. Detta mål har endast delvis uppnåtts. Den främsta orsaken till detta har varit den vertikala strukturen och toppstyrningen i förberedelserna. Man har främjat redan starka centrum och åsidosatt isolerade områden i mitten av ön, vilket ökat avståndet mellan underregionerna ytterligare och inte bidragit till ökad konkurrenskraft.

Staden Tavira – Portugal

Omstruktureringen bygger på att man blåser nytt liv i staden genom att utveckla turismen och öka investeringarna i denna sektor. Detta har bidragit till att finansiera skyddet av det historiska arvet och byggnadsarvet, och detta har i sin tur lett till en ökad tillströmning av turister och privatkapital. Denna process har finansierats med medel från fonderna PITER, URBAN, INTERREG och PROALgarve.

Regioner – Österrike

Omstruktureringen går ut på en övergång från en ekonomi inriktad på en enda sektor till turism och företagsrelaterade tjänster och till en industristruktur med flera inriktningar som bygger på FoU-projekt. Denna process får intensivt stöd genom att utbildningsutbudet, också av yrkesutbildning, hela tiden utvecklas.

Staden Porto – Portugal

Nyligen inleddes en omstrukturering som tvingats fram genom att en rad administrativa och ekonomiska institutioner lämnat staden och flyttat till huvudstaden samt genom en befolkningsminskning och en nedgång i den traditionella handeln till förmån för stormarknaderna. Syftet med omstruktureringen är att blåsa nytt liv i stadens centrum och att utveckla kulturutbudet och bostadsutbudet. 2004 skapades initiativet PortoVivo, som har till uppgift att locka privata investeringar till staden. Detta stora projekt för omstrukturering och vitalisering beräknas pågå i 20 år. Samtidigt planerar man att renovera över 5 000 byggnader. Detta innebär att det viktiga historiska arvet och kulturarvet räddas och tjänstesektorn byggs ut, vilket i sin tur leder till nya arbetstillfällen.

Liberec – Tjeckien

Omstruktureringen har tvingats fram av det politiska systembytet och har som mål att föra ekonomin närmare EU:s normer. Den finansieras framför allt av staten och regionen samt genom EU:s fonder. Den innebär att sektorn för små och medelstora företag får stöd och att offentlig-privata partnerskap utvecklas. De främsta problemen är skuldsättningen och läget i de offentliga finanserna.

Staden Wrocław – Polen

Under de 17 senaste åren har både stadens karaktär och utseende förändrats. Centrum och enskilda stadsdelar har fått nytt liv och lockar nu privata investerare. Hotell och restauranger har öppnats. Stadsmyndigheternas öppna politik, samarbetet med vänorter, regionala myndigheter och landets regering liksom samarbetet mellan staden och omgivande kommuner har burit frukt genom att nya industrigrenar slagit sig ned runt staden. Wrocław's teknikpark, högskolor och industri har kommit med många initiativ inom forskning och utveckling. Här har arbetslösheten minskat från 18 % till 6 %. En negativ effekt är dock att kostnaderna i staden ökat, fastighetspriserna har t.ex. ökat med 400 %.
